

MIŠLJENJA:

ZAŠTO JE TRANSPARENTNOST
VAŽNA U DIJALOGU IZMEĐU
KOSOVA I SRBIJE I KAKO JE
OSTVARITI?

MIŠLJENJA:

Zašto je Transparentnost Važna u Dijalogu između Kosova i Srbije i Kako je Ostvariti?

Objavio:

Kosovar Centre for Security Studies (KCSS)

Authori:

Ramadan **Ilazi**

Gëzim **Visoka**

Isak **Vorgučić**

Recenzent:

Jeta **Loshaj**

Ovi kolumne su deo projekta koji podržava NED (Nacionalna zadužbina za demokratiju), pod nazivom „Povećanje transparentnosti i odgovornosti vlade u međuetničkom dijalogu“, a sprovodi KCSS. Autori su napisali konkretne kolumne u okviru sopstvenih kapaciteta. Stoga, stavovi predstavljeni u ovim kolumnama ne predstavljaju nužno stavove KCSS-a ili NED-a.

Podržano od:

Dizajn i raspored od:

Brand Vision Shpk

Kontakt: +383 45 559 923

Email: brandvision.rks@gmail.com

© Stavovi izraženi u ovoj publikaciji su stavovi autora. Prava intelektualne svojine zaštićena su Zakonom br. 08.L-205 o autorskim i srodnim pravima. Prava objavljivanja zadržava Kosovski centar za bezbednosne studije. Nijedan deo ove publikacije ne sme se reprodukovati, čuvati u bilo kom sistemu za skladištenje ili prenositi u bilo kom obliku ili na bilo koji način, elektronski, mehanički ili na drugi način, bez prethodne dozvole izdavača.

Sadržaj

RAMADAN ILAZI

4-6

Zašto je uloga civilnog društva važna za normalizaciju odnosa između Kosova i Srbije?

GĚZIM VISOKA

7-8

Zašto je Transparentnost Važna u Dijalogu između Kosova i Srbije i Kako je Ostvariti?

ISAK VORGUČIĆ

9-10

Argument za Otvorenost u Dijalogu Normalizacije između Kosova i Srbije

Napisano od: **Dr. Ramadan Ilazi**

Je šef istraživanja u Kosovskom centru za bezbednosne studije (KCSS). Ramadan je doktorirao politiku i međunarodne odnose na Univerzitetu u Dublinu (DCU), Irska.

UVOD

Zašto je uloga civilnog društva važna za normalizaciju odnosa između Kosova i Srbije?

Dijalog između Kosova i Srbije, koji je posredovala EU, započeo je obećanjem o promociji normalizacije odnosa između dve zemlje i regionalne stabilnosti na Zapadnom Balkanu. Više od decenije kasnije, iako je proces svakako doprineo u oba smera, daleko je od bilo kakvog zaključka. Moglo bi se tvrditi da odnosi između Kosova i Srbije nisu krenuli ka normalizaciji, već su doživeli pogoršanje, a čini se da je EU izgubila kontrolu nad procesom. Kolumne dr Gezima Visoke i Isaka Vorgučića nude važno razmišljanje o ograničenjima trenutnog pristupa dijalogu o normalizaciji i navode šta

se mora promeniti. Nadovezujući se na njihove uvide i u skladu sa sopstvenim obavezama EU navedenim u njenom Konceptu o mirovnom posredovanju iz 2020. godine, ovaj uvod zagovara resetovanje procesa dijaloga oko tri stuba: prvo, da je transparentnost neophodna za legitimitet; drugo, da civilno društvo mora povratiti svoju nezavisnu ulogu čuvara prava manjina i treće, da održi mir zavisi od odbacivanja populističkog nacionalizma i negovanja istinskog društvenog pomirenja. Ovo nisu apstraktni ideali, već konkretne obaveze koje je EU već podržala.

PRVO,

Transparentnost ne bi trebalo da bude opcionalna.

Jedan od ključnih problema u dijalogu između Kosova i Srbije bio je gotovo potpuno odsustvo transparentnosti. Kako Visoka tvrdi, neuspeh u informisanju, angažovanju ili smislenim konsultacijama javnosti rezultirao je niskim poverenjem, selektivnim tumačenjima sporazuma i, na kraju krajeva, deficitom legitimiteta. Vorgučićeva perspektiva odražava ovu zabrinutost unutar zajednice kosovskih Srba, gde su mnogi neizvesni u vezi sa ciljevima i uslovima procesa. Ovo je u oštroj suprotnosti sa sopstvenim normativnim obavezama EU. Koncept o mirovnom posredovanju EU, usvojen 2020. godine, ističe transparentnost, inkluzivnost i odgovornost kao fundamentalne za efikasno i legitimno posredovanje. U njemu se navodi da „EU treba dosledno da se angažuje na osnovu svojih temeljnih vrednosti... uključujući poštovanje demokratije, vladavine prava i ljudskih prava“ i da uspeh treba procenjivati ne samo po rezultatima već i po „jačanju infrastrukture dijaloga“ i „inkluzivnom dizajnu procesa“. Pa ipak, u praksi, dijalog između Kosova i Srbije često je ignorisao upravo ove principe. Nacionalni parlamenti, opštinske institucije i akteri civilnog društva često su isključeni iz procesa, pa čak se i javnost tretira kao pasivna publika. Ako EU želi da održi svoj kredibilitet kao akter zasnovan na vrednostima, mora da uskladi svoje prakse posredovanja na Zapadnom Balkanu sa sopstvenim normama i standardima. Međutim, da bi EU promovisala inkluzivnost i transparentnost dijaloga o normalizaciji, potrebno je da ima odgovarajuće partnere za takav pristup na Kosovu i u Srbiji, a trenutno ih nema. U poslednje vreme bilo je i nekih pozitivnih znakova iz EU, o povećanju konsultacija sa civilnim društvom. Poseta visokog predstavnika Kalasa Srbiji i Kosovu u maju ove godine uključivala je sastanke sa civilnim društvom.

DRUGO,

Civilno društvo mora biti asertivnije u svom delovanju u promociji prava manjina, posebno kada je to teško

Oba autorska teksta skreću pažnju na eroziju uloge civilnog društva u negovanju mira i odgovornosti. Visoka tvrdi da su postojeće mirovne inicijative koje vodi civilno društvo fragmentirane, kratkoročne i često odvojene od strukturnih mehanizama dijaloga i prevencije. Vorgučić ide dalje, upozoravajući da su delovi kosovskog civilnog društva postali odjek komore vlade, oklevajući da ospore nacionalističke narative ili brane prava ranjivih grupa. U poslednje vreme bilo je nekih istinskih pokušaja civilnog društva za koordinisaniju i asertivniju ulogu, kao što je to slučaj sa Kosovskom građanskom alternativom (KCA). Ova multietnička grupa civilnog društva podržava dijalog o normalizaciji i javno je reagovala u nekoliko navrata na navode o kršenju prava kosovskih Srba. Takođe, Samit o miru i demokratiji na Kosovu (KPDS) zajednički su organizovali kosovski Albanci i kosovski Srbi kao platformu za dijalog i saradnju ne samo između civilnog društva u regionu. I za EU, civilno društvo je ključno za politiku medijacije ili pristup celog društva. Koncept EU naglašava ulogu civilnog društva kao „partnera“ u održavanju mira, izgradnji mostova i promociji inkluzivnosti, posebno za marginalizovane i manjinske grupe. Ali inkluzivnost nije samo o tome ko sedi za stolom, već i o tome koga civilno društvo bira da predstavlja i štiti kada dominantni diskurs postane isključiv. Kako nas Vorgučić podseća, građanska hrabrost je nepopularna, ali neophodna. Civilno društvo na Kosovu treba da bude hrabro u suočavanju čak i kada to znači suprotstavljanje preovlađujućim narativima.

TREĆE,

Da bi dijalog o normalizaciji bio uspešan, moramo da demontiramo nacionalistički populizam.

Napori EU u posredovanju često su sveli normalizaciju na tehnokratsku vežbu, fokusiranu na dokumente, matrice implementacije i „konstruktivnu dvosmislenost“. Međutim, kako oba autorska teksta jasno ističu, prava prepreka normalizaciji je politička, što znači da će, sve dok srpska vlada odbacuje pravo Kosova da postoji kao država, nade za održivu normalizaciju odnosa između dve zemlje ostati nedostižne. Pored toga, učvršćivanje nacionalističko-populističkih rukovodstava koja kompromis tretiraju kao izdaju, a neslaganje kao izdaju, ne doprinosi dijalogu o normalizaciji odnosa između Kosova i Srbije. U ovom okruženju, kako upozorava Vorgučić, čak su i osnovni akti međuetničkog razumevanja stigmatizovani, dok Visoka ističe kako zastoj na nivou elite sabotira međuetnički dijalog na terenu. I ovde, sopstveni Koncept EU nudi važnu referencu. On poziva na medijaciju da bude „uključujuća za mirovne izborne jedinice“ i da se bavi „osnovnim uzrocima sukoba“. Takođe se naglašava da medijacija ne bi trebalo da pojača isključivanje, već da „gradi poverenje između zajednica“ i „rekonstituiše društvene ugovore“. Pa ipak,

na Kosovu i u Srbiji, trenutni proces, posebno od strane vlade, čini suprotno, jer marginališe upravo one birače koji mogu da izgrade mir odozdo. U stvari, dok odnosi na političkom nivou i između dve države ne deluju tako normalno, civilno društvo u obe zemlje ulaže napore da olakša veću razmenu i dijalog između zajednica na nivou običnih ljudi. Ako normalizacija treba da bude više od fasade, ona mora biti utemeljena u cilju društvene transformacije, a ne samo u saglasnosti elite. Ali ovo, prvo, zahteva da barem elite imaju neki nivo normalizacije odnosa. Drugim rečima, bez uspeha dijaloga o normalizaciji na državnom nivou, napori društvenog pomirenja ili transformacije načina na koji jedni druge vidimo biće iluzorni. Ono što nam Visoka i Vorgučić govore jeste da to znači stvaranje političkog prostora za umerene glasove, depolitizaciju etničke pripadnosti i ulaganje u prakse i napore koji odražavaju multietničku stvarnost Kosova.

Evropska unija ima alate, normativni okvir i uticaj da podrži kredibilan i održiv dijalog o normalizaciji između Kosova i Srbije. Ali mora da praktikuje ono što propoveda. Trenutni model dijaloga često je u suprotnosti sa samim principima EU tako što zanemaruje transparentnost, a ponekad omogućava nacionalistički populizam. Da bi se proces resetovao, EU i strane moraju u proces uvesti dijalog i oko građana, a ne samo oko pregovarača

Zaključak

U ovom radu nastojao sam da sinteziram argumente iz izlaganja dr Gëzima Visoke i gospodina Vorgučića, kao i da ponudim lični osvrt. Sa moje tačke gledišta, transparentnost i odgovornost vlade u vezi sa dijalogom o normalizaciji značajno su opale u poslednjim godinama. Zvaničnici vlade deluju sklonije da učestvuju na događajima civilnog društva koje organizuju think tankovi iz zemalja članica EU, dok često zanemaruju pozive lokalnih organizacija iz Prištine koje se fokusiraju na dijalog.

Nekoliko dobrih praksi koje su nekada doprinosile transparentnosti — kao što su redovni izveštaji Skupštini Kosova o napretku dijaloga, objavljivanje godišnjih i periodičnih izveštaja i pravovremeno izdavanje saopštenja za medije pre i posle sastanaka — uglavnom su zapostavljene. Ovaj trend ide u

suprotnost sa izjavljenim opredeljenjima političkih partija za otvorenost i demokratski nadzor.

Zanimljivo je da percepcija javnosti nije u potpunosti usklađena sa ovim zabrinutostima, kako pokazuju istraživanja. Nedavna studija nevladine [organizacije CASA](#) pokazuje da 44% albanske zajednice na Kosovu smatra da je vlada obezbedila dovoljno informacija o dijalogu, dok 33% izražava određeno zadovoljstvo transparentnošću, ali smatra da je potrebna dodatna otvorenost. Ovo ukazuje na primetnu razliku između percepcije aktera civilnog društva o stanju otvorenosti u procesu normalizacije i stavova javnosti. Kao rezultat toga, vlada možda oseća manji pritisak javnosti da unapredi komunikaciju i odgovornost u vezi sa dijalogom.

Napisano od:
Dr. Gëzim Visoka

Je vanredni profesor studija mira i konflikta na Univerzitetu u Dublinu, Irska, i trenutno je član Savetodavnog odbora KCSS.

Zašto je Transparentnost Važna u Dijalogu između Kosova i Srbije i Kako je Ostvariti?

Dijalog između Kosova i Srbije, koji posreduje Evropska unija, ostaje ključni element u naporima za očuvanje međuetničkog mira na Kosovu, normalizaciju međudržavnih odnosa i očuvanje regionalne stabilnosti. Međutim, jedna od najvećih mana ovog dijaloga je nedostatak mehanizama za obezbeđivanje transparentnosti i odgovornosti. Iako se često sugerše da uloga javnosti u mirovnim pregovorima može biti ometajuća, neophodno je obezbediti određeni stepen javne transparentnosti u vezi sa procesom i potencijalnim ishodima. Pristup EU je pretežno bio usmeren na vrh države i nacionalni nivo, uz učešće vladinih predstavnika i eksperata iz obe zemlje. Taj proces se odvijao daleko od mesta gde bi normalizacija trebalo zapravo da se dogodi. U takvim okolnostima, transparentnost bi služila kao mehanizam za nadoknadu udaljenosti mirovnih pregovora, pružajući pogodnim zajednicama neophodne informacije i osećaj uključenosti u proces. Šira javna konsultacija može usporiti proces, ali obezbeđuje očuvanje opšteg interesa i da postignuti sporazumi imaju podršku javnosti – što je ključno za njihovu primenu i održivost. Ipak, EU i strane u dijalogu odlučile su da građanima pruže minimalne informacije u vezi sa procesom i

rezultatima ovog važnog političkog angažmana.

Kao rezultat toga, nedostatak jasnih mehanizama transparentnosti doveo je do kontraproaktivne dinamike između Kosova i Srbije, u kojoj je svaka strana tumačila dijalog na svoj način i selektivno predstavljala sporazume svojoj domaćoj javnosti. Ova strategija odozgo nadole doprinela je tome da EU i obe vlade ne uspejaju da promovišu transparentnost procesa, što je rezultiralo niskim poverenjem i podrškom javnosti. Pored toga, isključivanje parlamenata i izabranih predstavnika na nacionalnom i lokalnom nivou u Srbiji i na Kosovu stvorilo je poluautoritarni mirovni proces koncentrisan u rukama izvršne vlasti, čime su potkopani principi odgovornosti, umerenosti i institucionalne kontrole. Slično tome, površne konsultacije sa organizacijama civilnog društva negativno su uticale na popularnost procesa i na kasniju implementaciju tehničkih i političkih sporazuma na Kosovu.

Dugogodišnji dijalog na visokom nivou pod pokroviteljstvom EU za normalizaciju odnosa između Kosova i Srbije izgleda da je negativno uticao na značenje i prostor za unutrašnji dijalog među etničkim grupama na Kosovu, posebno

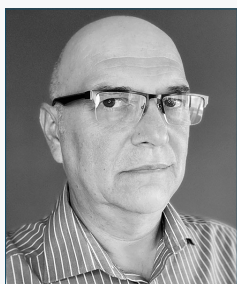
između Vlade Kosova i srpske zajednice. Iako je dijalog prvobitno imao za cilj rešavanje tehničkih i administrativnih pitanja koja utiču na svakodnevni život građana, on se razvio u političku borbu između dveju vlada, fokusirajući se na pitanje priznanja jurisdikcije, autoriteta i suvereniteta Kosova u opštinama sa srpskom većinom. Zauzvrat, zastojevi u međudržavnom dijalogu drže kao taoce i preko potrebni lokalni međuetnički dijalog na Kosovu i odlažu rešavanje brojnih hitnih lokalnih problema. Odsustvo sveobuhvatnog mirovnog sporazuma između Kosova i Srbije potkopalo je lokalnu dinamiku mira i otvorilo prostor za antisocijalne i destruktivne aktere da iskoriste nerazrešeni sukob, čime se dodatno produbljuje nesigurnost, narušava red i stvaraju uslovi za dalju eskalaciju tenzija. U uslovima nejasnog mira, uobičajeni manji incidenti, krivična dela i međuljudski konflikti često se označavaju kao etnički motivisani zločini, pa se tako uvećavaju i pretvaraju u gorivo za dalje etničke podele na Kosovu.

U nedostatku zvaničnog mirovnog sporazuma i prekida pregovora između Kosova i Srbije, organizacije civilnog društva na Kosovu pokušale su da se pozabave nasleđem sukoba i upravljaju međuetničkim odnosima nudeći platformu za dijalog i pomirenje. Međunarodne i lokalne inicijative za izgradnju mira i rešavanje konflikata uglavnom su se fokusirale na izgradnju mostova između etnički podeljenih zajednica i rešavanje pitanja poverenja, narativa i međusobnih stavova. Iako su EU i Vlada Kosova pokušale da uključe civilno društvo u širi dijapazon uloga, postoje vrlo ograničeni dokazi da su njihova rešenja zaista uzimana u razmatranje. Uloga civilnog društva u dijalogu između Kosova i Srbije uglavnom se sastojala u zagovaranju za veću transparentnost i inkluzivnost, i ono je služilo kao alternativna platforma za sprečavanje etničkih tenzija na nivou zajednica. Iako postoji mnogo NVO koje tvrde da se bave izgradnjom mira, njihovi kapaciteti su ograničeni kada je reč o funkcionisanju kao održivi mehanizmi u zajednici koji mogu ublažiti političke i etničke tenzije i suprotstaviti se ratnohuškačkoj retorici koju šire mediji i političke elite. Postojeće metode za koordinaciju zajedničkih reakcija na etničke incidente ili zapaljivu retoriku uglavnom su neformalne i oslanjaju se na lične mreže među aktivistima civilnog društva. One su često projektno orijentisane, ad hoc i reaktivne, razlikuju se od slučaja do slučaja, a najvažnije – ne poseduju viziju za dugoročno angažovanje u prevenciji,

predviđanju i ublažavanju budućih kriza. Dodatno, rad međuetničkih i mirovnih NVO u Srbiji i na Kosovu podložan je dinamikama dijaloga između dve zemlje. Ove organizacije se oslanjaju na međudržavni mirovni proces kako bi promovisale izgradnju mira na lokalnom nivou, umesto da pokušaju da utiču na sam proces odozdo nagore.

Iako sama EU i strane u dijalogu pokazuju malo interesovanja za promenu formata pregovora – ili su pak zarobljene u međusobno suprotstavljenim i neusklađenim agendama – jedini mogući put ka inkluzivnijem, transparentnijem i odgovornijem pristupu međuetničkom dijalogu jeste unapređenje postojeće infrastrukture mira na Kosovu. Infrastruktura mira podrazumeva lokalne i nacionalne napore, alate, kapacitete i institucionalne mehanizme za prevenciju konflikata, ublažavanje situacionih pretnji i izgradnju odnosa, struktura i kultura mira koje su ključne za stvaranje održivog i otpornog mira. I pored toga što ne postoji trajni mir i potpuna normalizacija odnosa sa Srbijom, Kosovo je, pod međunarodnim okriljem, razvilo sveobuhvatnu i višeslojnu institucionalnu i civilnu infrastrukturu za upravljanje međuetničkim odnosima i promociju mira. Civilno društvo i Vlada Kosova mogu da preduzmu jednostrane mere i uspostave Nacionalni savet ili komisiju za mir, ili da razmotre mobilisanje postojećih mehanizama zaštite manjina na lokalnom i nacionalnom nivou, razvijenih kao deo Ahtisaarijevog plana, koji bi služili kao savetodavne platforme za dijalog i mir na Kosovu. Još jedna opcija je uspostavljanje nove infrastrukture za mir utemeljene u civilnom društvu, koja bi funkcionisala kao nacionalno telo za zagovaranje, koordinaciju i dokumentaciju rada postojećih organizacija, mreža i aktivista angažovanih u izgradnji mira. Takav mehanizam mogao bi da promoviše kulturu mira na Kosovu, kao i da pažljivije nadgleda dijalog koji posreduje EU.

Zaključno, iako zvanični proces dijaloga ostaje statičan i usko definisan, smisleni napredak ka međuetničkom pomirenju na Kosovu i dalje je moguć kroz jačanje lokalne infrastrukture mira. Ojačavanjem i institucionalizacijom postojećih inicijativa civilnog društva i mehanizama za zaštitu manjina, Kosovo može da podstakne inkluzivni dijalog, poveća poverenje javnosti i stvori otpornije temelje za dugoročan mir, bez obzira na ograničenja šireg političkog pregovaračkog procesa sa Srbijom.

Napisano od:
Isak Vorgučić

Je direktor Radija Kim u Čaglavici, na Kosovu, od njegovog osnivanja 2000. godine. Ima iskustvo u novinarstvu, teologiji i vojnom obrazovanju.

Argument za Otvorenost u Dijalogu Normalizacije između Kosova i Srbije

Gradani Kosova i Srbije, pogođeni procesom pregovora, i dalje ne razumeju mnoge aspekte dijaloga, barem ne one najvažnije. To nije posledica nedostatka medijskih kampanja, informisanja ili lošeg izveštavanja, već nedostatka transparentnosti u procesu koji se vodi između dve suprotstavljene strane, uz posredovanje treće. Takav pristup dijalogu nije uobičajen u drugim delovima sveta, u sličnim okolnostima.

Postoji potreba da strane u dijalogu budu fleksibilne, da slušaju i razumeju jedna drugu, dok istovremeno nose teško breme predstavljanja stava većine i izražavanja odgovornosti, naročito kada govorimo o Balkanu. Nove demokratije u ovom regionu i dalje su na putu udaljavanja od jednostranačkog sistema, koji je dugo bio duboko ukorenjen. Iako su ratovi ostali iza nas, i dalje smo zaokupljeni istim ratnim narativima i strahovima, kao posledica nedostatka efikasnog gonjenja ratnih zločina i odsustva istinskog procesa približavanja i izgradnje poverenja među zajednicama.

Takav pristup predstavlja jedan od glavnih uzroka produženih međuetničkih tenzija na Kosovu, a dodatno je široko podržan i kroz dominantne političke narative. Nažalost, ti narativi i dalje su veoma prisutni u medijima, posebno u javnim servisima, kao i na manjim, ali uticajnim portalima i u određenim

grupama na društvenim mrežama. Vrlo je kratak put od govora mržnje u medijima ili na Facebooku do stvarnih sukoba i neprijateljstava među građanima.

Svedoci smo sve većeg broja slučajeva označavanja političkih protivnika i drugačijih mišljenja kao „izdajnika“ ili kao onih koji „rade za neprijatelja“. Normalizacija se neće dogoditi sama od sebe. Ako se elementarna komunikacija između naroda ne odobrava, ako se izražavanje razumevanja prema potrebama „drugog“ osuđuje, onda smo još uvek daleko od normalizacije odnosa između Albanaca i Srba, pa čak i unutar svake od te dve zajednice.

Treba takođe reći da se kosovski Srbi, koji su rođeni i žive ovde generacijama, ne mogu „integrirati“ u Kosovo, jer su oni već njegov deo. Oni su se prilagodili novim okolnostima, uzeli kosovska lična dokumenta, pasoše i registarske tablice, i učestvuju u lokalnim i centralnim institucijama. Ustav Kosova garantuje srpski jezik, dvojno državljanstvo, kao i građanska i ljudska prava. Stoga, mora se jasno reći da kontinuirano kršenje svih ovih prava od strane institucija ne može biti opravdano pozivanjem na „neuključenost“ ili „neintegraciju“.

Tokom devedesetih godina, mnoge lokalne i međunarodne organizacije za građanska prava, kao i brojni aktivisti, učestvovali su u podizanju

svesti o represiji srpskog režima nad Albancima na Kosovu. Posebno krajem te decenije, postojale su brojne internet stranice koje su ukazivale na kršenja ljudskih prava i ratne zločine počinjene na Kosovu. Postojali su, a i dalje postoje, pojedinci, pokreti i ugledne organizacije iz Beograda koji su se snažno suprotstavili tadašnjoj tiraniji i posvetili se borbi protiv nje. Ono što danas nedostaje, u mnogo povoljnijim uslovima nego pre tri decenije, dhe u korist znatno manjeg pogođenog stanovništva, kao što su kosovski Srbi, ali i Romi i drugi – jeste odlučna akcija civilnog društva u Prištini.

Pored nedostatka aktivnog pristupa civilnog društva prema pogođenim građanima, svedoci smo čak i aktivnosti koje često slede vladinu naraciju – što paradoksalno dovodi u pitanje sam naziv „nevladine organizacije“. Njihovo distanciranje od vladinih stavova dhe promovisanje građanskih prava građana doigralo bi izuzetno važnu ulogu u oblikovanju odnosa sa pogođenim manjinskim zajednicama na Kosovu, a time i u samom dijalogu. Ipak, takav pristup bi ih učinio veoma nepopularnim u zemlji. Ali, da li mislite da su pojedinci i organizacije iz Beograda koji govore o patnjama Albanaca na Kosovu tokom devedesetih godina popularni u Srbiji?

Vlade predstavljaju političke i ekonomske stavove većine u jednoj zemlji, kao i njen glas u rešavanju unutrašnjih problema i međunarodnih odnosa. U nedovoljno razvijenim demokratijama, kada državni lideri idu dalje od pukog ispunjavanja „glasa naroda“, takav stil vladavine obično se označava kao „populizam“. Nažalost, obe aktuelne vlade koje učestvuju u procesu dijaloga duboko su populističke.

Taj način vladavine pokazao se uspešnim u obe zemlje, koje imaju političko rukovodstvo spremno da vlada, ali ne i da rešava probleme, koji su, u suštini, problemi ekonomske prirode.

Građani koji žive na ivici egzistencije treba da se okrenu protiv introvertnih vlasti i da izaberu demokratske vlade koje će vratiti zemlje na put evropskih integracija. Iako su građani Kosova po prirodi orijentisani ka Evropskoj uniji, odgovornost je vlade da ispuni svoje obaveze i da delima razmatra savete međunarodnih partnera.

Na kraju se postavlja pitanje: zašto bi Kosovo uopšte trebalo da vodi dijalog sa Srbijom? Pokret Samoopredeljenje u Kosovu izgradio je svoj politički imidž na odbacivanju same ideje dijaloga. „Ne pregovorima“ bio je glavni grafit koji su aktivisti ove partije ispisivali širom Kosova, kao izraz njihovog stava protiv dijaloga sa Beogradom.

Po mom mišljenju, međunarodna zajednica je nametnula dijalog kako bi se rešio položaj kosovskih Srba unutar „nove realnosti“. Kosovo nije želelo taj dijalog, isto kao što ni Beograd nije želeo bombardovanje – ali ga je tada međunarodna zajednica nametnula kako bi sprečila istrebljenje Albanaca na Kosovu. Zemlja se oslobodila od represije srpskog režima, proglasila nezavisnost i postepeno stekla sve atribute jedne države. Osim jednog – funkcionalne multietničnosti. Zato međunarodna zajednica danas insistira na dijalogu, kako bi Kosovo prihvatilo manjinsku zajednicu koja čini 5–6% stanovništva, uz nadu da će se time sprečiti nestanak kosovskih Srba.

MIŠLJENJA:

Zašto je Transparentnost Važna u Dijalogu između Kosova i Srbije i Kako je Ostvariti?

Objavio:

Kosovar Centre for Security Studies (KCSS)

Ovi kolumne su deo projekta koji podržava NED (Nacionalna zadužbina za demokratiju), pod nazivom „Povećanje transparentnosti i odgovornosti vlade u međuetničkom dijalogu“, a sprovodi KCSS. Autori su napisali konkretne kolumne u okviru sopstvenih kapaciteta. Stoga, stavovi predstavljeni u ovim kolumnama ne predstavljaju nužno stavove KCSS-a ili NED-a.

Podržano od:

Dizajn i raspored od:

Brand Vision Shpk

Kontakt: +383 45 559 923

Email: brandvision.rks@gmail.com

Katalogimi në botim – (CIP) Biblioteka Kombëtare e Kosovës “Pjetër Bogdani”

321.01(496.51:497.11)(047)

Ilazi, Ramadan

Op-Eds : why is government transparency and accountability crucial in the Kosovo-Serbia dialogue process? /
Ramadan Ilazi, Gëzim Visoka, Isak Vorgučić. - Prishtinë : OKSS, 2025. - 9 f. ; 26 cm.

1. Visoka, Gëzim 2. Vorgučić, Isak

ISBN 978-9951-842-46-4

O KCSS-u

Osnovan u aprilu 2008. godine, Kosovski centar za bezbednosne studije (KCSS) je specijalizovana, nezavisna i nevladina organizacija. Primarni cilj KCSS-a je promocija demokratizacije sektora bezbednosti na Kosovu i unapređenje istraživačkog i zagovaračkog rada vezanog za bezbednost, vladavinu prava i regionalnu i međunarodnu saradnju u oblasti bezbednosti.

KCSS teži povećanju efikasnosti reforme sektora bezbednosti (SSR) kroz podršku SSR programima putem svojih istraživanja, događaja, obuka, zagovaranja i direktnih savetodavnih politika.

Unapređenje novih ideja i metoda društvenih nauka takođe su osnovne vrednosti centra. Svake godine, KCSS objavljuje veliki broj izveštaja, analiza politika i sažetaka na teme vezane za bezbednost. Takođe organizuje više od 200 javnih događaja, uključujući konferencije, okrugle stolove, debate i predavanja – kako na Kosovu, tako i u saradnji sa regionalnim i međunarodnim partnerima.

Širok spektar aktivnosti uključuje istraživanja, jačanje kapaciteta, podizanje svesti i zagovaranje. Rad KCSS-a pokriva mnoge teme, uključujući, ali ne ograničavajući se na reformu i razvoj sektora bezbednosti; identifikaciju i analizu bezbednosnih rizika povezanih sa ekstremizmom, radikalizmom i organizovanim kriminalom; spoljnu politiku i regionalnu saradnju; kao i evaluaciju vladavine prava na Kosovu.

qkss.org
securitybarometer.qkss.org

[@KCSSQKSS](https://www.instagram.com/KCSSQKSS)

[#KCSSQKSS](https://twitter.com/KCSSQKSS)

ISBN 978-9951-842-46-4

9 789951 842464